

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát č. 3

Praha-východ

okresní pracoviště Kutná Hora

Inspekční zpráva

Zvláštní škola Kutná Hora

Na Náměti 416
284 80 Kutná Hora
IZO: 102 238 031

Zřizovatel:

Školský úřad Kutná Hora, Komenského náměstí 6, 284 80 Kutná Hora
Školský úřad: Kutná Hora

Č. jednací	031 209/98-4041
Signatura	kc2ns201

OBSAH

1.1 Předmět inspekce	3
1.2 Termín inspekce	3
1.3 Složení inspekčního týmu	3
1.4 Ředitelka školy	3
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	3
2. VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLY	4
2.1 Výchovně vzdělávací program školy, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty	4
2.2 Další informace o výchovně vzdělávacím programu školy	4
2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků	5
3. ŘÍZENÍ ŠKOLY	6
3.1 Koncepční záměry školy - plánování	6
3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů	7
3.3 Odborné a pedagogické řízení	7
3.3.1 Organizační struktura školy	7
3.3.2 Personální struktura školy	8
3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst učitelů	8
3.4 Kontrolní systém školy. Kontrola a hodnocení	9
3.5 Informační systém školy - vnitřní a vnější	9
3.6 Vedení povinné dokumentace	10
3.7 Výroční zpráva	11
3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem ke schváleným učebním dokumentům	11
4. PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI	12
4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků	12
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školy	12
4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování (činnost pedagogických pracovníků). Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích	13
4.4 Hodnocení školy z hlediska úrovně výsledků učení - činnosti žáků	14
4.5 Hodnocení školy z hlediska rozvoje osobnosti žáků, utváření všeobecné kulturnosti, osobních kompetencí, hodnotových orientací a postojů	14
4.6 Hodnocení výchovného poradenství	15
4.7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy	16
4.8 Hodnocení činnosti školských zařízení, která jsou součástí školy	16
5. ZÁVĚRY	17
5.1 Závěry inspekce	17
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školy	17
5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu	18
5.4 Datum a podpis ředitelky kontrolované školy stvrzující převzetí zprávy	18
5.5 Další adresáti zprávy	18

ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti školy dle § 18, odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 139/1995 Sb.).

1.2 Termín inspekce

3. 11. - 9. 11. 1998

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: Mgr. Jiřina Veselá
Členové týmu: Mgr. Zdena Fadrná
Dr. Zdena Kubíčová
Věra Kestřánková

1.4 Ředitelka školy

Mgr. Olga Brandtová

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol č. j. 11/ZOZ/96-KH ze dne 15. 5. 1996, informační výpis ze sítě škol ze dne 1. 9. 1998 - č. j. nebylo přiděleno, zakládací listina ze dne 1. 1. 1996 - č. j. nebylo přiděleno, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, rozvrh hodin, plán práce školy, koncepce školy, řád školy, požární řád, úkoly třídních učitelů a vyučujících, náplň práce provozních zaměstnanců, řady odborných učeben, zápisy z pedagogických rad, personální dokumentace, dokumentace školní družiny, plán činnosti výchovného poradce, individuální výchovně vzdělávací plány, plán akcí metodického sdružení, výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1997/98, hospodářská dokumentace.

2. VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLY

2.1 Výchovně vzdělávací program školy, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty

Ve škole se vyučuje podle:

1. Vzdělávacího programu zvláštní školy č. j. 22 980/97-22.
2. Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy č. j. 24 035/97 - 22.

Poznámky k některým hodinám:

Hodiny tělesné výchovy a pracovního vyučování jsou od pátého ročníku děleny na chlapce a dívky.

V devátém ročníku došlo k povolenému snížení hodinové dotace pracovního vyučování z osmi na šest hodin. Tyto hodiny byly nahrazeny hodinami českého jazyka a matematiky.

2.2 Další informace o výchovně vzdělávacím programu školy

Škola nenabízí svým žákům možnost vyžití v zájmových kroužcích. Vedení školy tuto skutečnost zdůvodňuje mizivým zájmem ze strany žáků, velkým počtem dojíždějících a také možností výběru z nabídky aktivit jiných pořadatelů.

Nepovinné předměty nad rámec týdenní dotace povinných předmětů zařazeny nejsou.

Tři žáci jsou vzděláváni podle individuálních výchovně vzdělávacích plánů - žák čtvrtého ročníku dochází do školy čtyřikrát týdně na jednu hodinu, dva žáci sedmého a osmého ročníku dvakrát týdně na dvě hodiny.

Současná nabídka individuální volby zájmových aktivit je hodnocena jako nevyhovující.

V letošním školním roce byl zřízen přípravný ročník. Je do něho zapsáno 8 dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí. Ve třídě pracuje kvalifikovaná učitelka, která se angažuje v charitativní činnosti a má velmi pěkný a citlivý vztah k romské komunitě. Obsah práce je výchovně vzdělávací. Protože neexistuje žádný závazný materiál pro práci v této třídě, učitelka po dohodě s ředitelkou využívá jí známé metodické materiály a improvizuje. Všeobecné zadání poskytnuté MŠMT ČR se shoduje s programem mateřské školy. Prostory třídy jsou stísněné, jsou v nich stejné stolky jako ve třídách, navíc je ve třídě malý koberec. Mimo běžné školní pomůcky mají děti k dispozici nevelké množství hraček.

Protože se jedná o experiment a není jasná jeho budoucnost, byly využity stávající volné prostory, protože vytvoření vhodných prostor by vyžadovalo stavební a tedy finančně náročné práce i některé organizační změny. Učitelka neměla možnost se po stránce metodické na tuto práci připravit, spíše tápe, ale neoddiskutovatelným přínosem pro děti je její kontakt s nimi a to, že mají možnost se pohybovat v kulturním prostředí. Docházka (vzhledem k tomu, že je nepovinná), je velmi nepravidelná a rodiče mají tendenci odvádět děti ještě před skončením dopoledního programu. Úkoly, které přípravný ročník má, mimo seznámení s prostředím školy, jsou úkoly totožné s úkoly mateřské školy. Hlavním

nedostatkem je však opět vydělování této skupiny z přirozeného seskupení dětí, sociální chování se zde nedá učit.

2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Z toho dívek	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
Přípravný	1	8	4	0
Pomocná třída	1	10	2	0
1.	1	9	3	0
2.	1	9	3	0
3.	1	8	3	0
4.	1,5	13	3	0
5.	2	21	9	0
6.	1	12	4	0
7.	1,5	21	10	0
8.	1	12	6	0
9.	1	12	3	0
Celkem	13	135	52	0

V pomocné třídě (PT) je sedm žáků, kteří jsou zařazeni do středního stupně (z toho jedna dívka), dva žáci vyššího stupně (z toho jedna dívka) a jeden žák pracovního stupně.

3. ŘÍZENÍ ŠKOLY

3.1 Koncepční záměry školy - plánování

Vzdělávat a vychovávat žáky školy tak, aby bylo reálné jejich další vzdělávání v odborných učilištích a následné uplatnění v běžném životě, je zcela zřejmým cílem nejen vedení školy, ale i ostatních pracovníků. Vzhledem k mentálním možnostem žáků je zvýšená pozornost zaměřena především na výchovné aspekty vyučování. Učitelé jsou svými nadřazenými vedeni k tomu, aby respektovali schopnosti a individuální tempo vývoje žáků, aby ve všech předmětech rozvíjeli správné pracovní návyky a učili je využívat získané vědomosti a dovednosti v praxi. Dalším úkolem je neformálně spolupracovat s rodinami dětí, které školu navštěvují a na základě odborných znalostí pedagogů eliminovat některé negativní vlivy případného socio-kulturně méně podnětného domácího prostředí. Zvýšená pozornost je věnována dětem z romských rodin. Těmto cílům odpovídá plán práce ředitelky školy a přehled plánovaných akcí pro žáky nad rámec vlastní výuky.

Prostředí a vybavení školy svědčí o konkrétních krocích, které vedou k jeho zlepšování. V současné době je škola vybavena pěkným žákovským nábytkem. Probíhá také oprava fasády školy. V dalších plánech je postupný nákup učebních pomůcek, které by byly vhodné pro žáky mentálně postižené.

Koncepčně je řešena spolupráce školy s odbornými učilišti v okrese (OU řemesel Kutná Hora a OU zemědělské Čáslav). Vedení a učitelům školy není lhostejný osud jejich bývalých žáků, a proto velmi neformálně spolupracují s učiteli těchto učilišť, seznamují je s individuálními zvláštnostmi jednotlivých žáků, radí jim v jejich práci z pohledu speciální pedagogiky. Setkávání učitelů obou typů škol svědčí o snaze zajistit kontinuitu v metodách a formách práce se žáky a v přiměřenosti nároků.

Z rozhovorů s ředitelkou školy, s její zástupkyní a s některými dalšími pracovníky a z přímého pozorování ve škole vyplývá, že se většina pracovníků snaží uvedené záměry naplňovat. Rozdílný je přístup některých z nich ke konkrétním problémům, někteří o nich spíše jen hovoří, ale nekonfrontují je s jejich příčinami. Proto ředitelka školy operativně svolává různá jednání (porady) učitelů či skupin zainteresovaných k jednání o těchto konkrétních problémech a společně jsou hledána vhodná řešení. K těmto jednáním jsou v případě potřeby přizváni zástupci spolupracujících orgánů a organizací či rodiče dětí. Zásadní pedagogické a provozní problémy jsou řešeny na jednáních pedagogických rad a poradách provozních zaměstnanců. Na těchto pravidelných setkáních je také vyhodnocováno plnění jednotlivých úkolů.

Z hlediska dlouhodobého rozvoje si vedení školy stanovilo reálné dílčí cíle a záměry v oblasti materiálně technické a spíše obecnější a dlouhodobější v oblasti výchovně vzdělávací. Plánování z těchto záměrů vychází, většina učitelů a zřizovatel školy s nimi souhlasí a svým podílem přispívají k jejich naplňování. Plnění úkolů je sledováno. Přes zřejmou snahu se zcela nedaří zařadit všechny žáky, kteří ukončují školní docházku ve zvláštní škole, do oborů odborných učilišť.

3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů

Kontrolou zápisů v třídních knihách a hospitační činností inspektoři nezjistili neplnění učebních osnov.

Při kontrole učebních plánů jednotlivých postupných ročníků a rozvrhu hodin tříd bylo zjištěno porušení celkové týdenní hodinové dotace ve středním a v pracovním stupni pomocné školy. Byla chybně stanovena jednotně na 24 hodiny týdně. Podle schválených učebních dokumentů je to však pro střední stupeň 22 hodiny a pro žáky pracovního stupně 26 hodin týdně.

Ve všech ostatních ročnících plán porušen nebyl.

Schválené učební dokumenty jsou až na výše uvedenou výjimku plněny.

3.3 Odborné a pedagogické řízení

3.3.1 Organizační struktura školy

Školu řídí ředitelka, která splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ zařízení. Ve školství pracuje již více než 32 let. Řízením školy byla pověřena v roce 1995, do funkce byla jmenována po konkurzu v roce 1996. Zástupkyně ředitelky splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené pro učitele zvláštních škol a předepsaný počet let pedagogické praxe. Do funkce nastoupila v roce 1996. Ředitelka na ni delegovala tyto základní povinnosti: podíl na řízení a kontrole výchovně vzdělávací činnosti učitelů, správu inventáře školy a fondu učebnic a základních školních potřeb, organizaci vyučování a dozorů, platové záležitosti pracovníků, vedení statistik a administrativní agendu. Do loňského školního roku vykonávala zároveň funkci výchovného poradce. Od 1. 9. byla touto funkcí pověřena zkušená učitelka s pedagogickou a odbornou způsobilostí. S vedením školy též úzce spolupracuje protidrogový preventista.

Ředitelka stanovila písemnou formou základní úkoly třídních učitelů a vyučujících a náplň práce provozních zaměstnanců. Písemně byly zpracovány řady jednotlivých pracovišť, na nichž je třeba dodržovat zvláštní bezpečnostní a hygienické předpisy (školní kuchyň, dílny, tělocvična). Povinnosti související s bezpečností pracovníků i žáků jsou formulovány v řádu školy a požárním řádu.

Ve škole je zřízeno metodické sdružení vedené zkušenou, odborně a pedagogicky způsobilou učitelkou, které pracuje podle ředitelkou schváleného plánu práce.

3.3.2 Personální struktura školy

Pedagogičtí pracovníci	Pedagogická a odborná způsobilost							
	Plně způsobilí		Jen odborně		Jen pedagogicky		Bez způsobilosti	
	Interní	Externí	Interní	Externí	Interní	Externí	Interní	Externí
Učitelé	12	-	3	-	1	-	-	-
Vychovatelé	1	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	13	-	3	-	1	-	-	-

Komentář k tabulce a další údaje:

Ve škole pracovalo ke dni inspekce celkem 17 pedagogických (16 učitelů a 1 vychovatelka školní družiny) a tři provozní zaměstnanci.

Ze šestnácti učitelů splňuje veškeré podmínky odborné a pedagogické způsobilosti celkem 12 učitelů, tři učitelé vystudovali obor speciální pedagogika pro jiný typ školy či školského zařízení (vychovatelství, učitelství pro mateřské školy), jeden učitel má vysokoškolské vzdělání v oboru vychovatelství bez speciální pedagogiky. V současné době jsou další dvě učitelky s úplným požadovaným vzděláním na mateřské dovolené. Ve školní družině pracuje vychovatelka s úplným požadovaným vzděláním.

V posledních letech probíhá poměrně rozsáhlá obměna pedagogického sboru, která souvisí především s odchodem některých pracovníků do důchodu. Tato obměna je příznivá, protože jsou přijímáni především odborně a pedagogicky způsobilí učitelé. Ředitelka školy vyhledává vhodné typy pro doplnění sboru mezi studenty příslušného oboru, umožňuje jim ve škole provádět souvislou pedagogickou praxi a cíleně je získává pro uzavření pracovního poměru po ukončení studia. V současné době ve škole pracují dvě důchodkyně (učitelka, vychovatelka školní družiny). Šest učitelů věkově spadá do kategorie nad 46 let.

Struktura provozních zaměstnanců - školnice a topička, dvě uklízečky.

3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst učitelů

Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se účastní čtyři učitelé školy. Jeden studuje 2. ročník speciální pedagogiky na pedagogické fakultě, druhý si doplňuje magisterské studium v oboru tělesná výchova a pracovní výchova zdravotně postižených, dvě učitelky postgraduálně studují psychoterapii. O přijetí k externímu studiu speciální pedagogiky se bude v letošním roce ucházet další učitelka.

Řízení školy má předpoklady být funkční, je dobře strukturováno, kompetence jsou stanoveny. Metodické sdružení je aktivní, jeho vedoucí je zároveň okresní metodičkou pro zvláštní školy. Personální podmínky jsou v porovnání se školami daného typu a velikosti velmi příznivé a zaznamenána byla velmi dobrá personální práce vedení školy nejen v aktivním vyhledávání nových učitelů, ale také v podporujícím přístupu k doplňování kvalifikace a k dalšímu vzdělávání stávajících pedagogických pracovníků.

3.4 Kontrolní systém školy. Kontrola a hodnocení

Kontrolní činnost je plánována do všech potřebných oblastí a konkrétní kontrolní úkoly jsou stanoveny v plánech práce ředitelky a zástupkyně ředitelky školy. Plánování je roční. Přílohou ročního plánů je plán hospitací.

Úroveň výsledků výchovně vzdělávací činnosti je kontrolována při hospitacích, prohlídkou a hodnocením žákovských písemností, výrobků a dílenských prací. Vedení školy sleduje četnost a strukturu klasifikace průběžně v žákovských knížkách. Pomáhá hledat příčiny neprospěchu žáků (spolupráce vyučujícího s rodiči, využívání různých forem individuální péče apod.). Hospitační činnost v letošním školním roce orientuje ředitelka školy na kontrolu plnění hlavních úkolů, které pro tento rok stanovila, se zvláštním zřetelem na rozvíjení a posilování vyjadřovacích schopností žáků a na vztahy mezi učiteli a žáky. K hospitacím zvolila především předmět český jazyk a předměty naukové. Zástupkyně se více orientuje na předměty přírodovědné a matematiku. Z tohoto typu kontrolní činnosti vedou obě stručné písemné zápisy, výsledky kontroly projednávají s vyučujícími, metodicky jim pomáhají. Opakované chyby a stejné připomínky k některým vyučujícím svědčí o spíše málo účinné zpětné vazbě. Začínajícím pedagogickým pracovníkům byli určeni z řad zkušených učitelů pomocníci - uvádějící učitelé.

Denním pozorováním je sledováno dodržování pracovní doby, kvalita vykonávání dozorů nad žáky, úroveň úklidu a plnění dalších povinností provozních pracovníků. Vzhledem k počtu zapsaných žáků ředitelka často kontroluje školní družinu.

Písemně jsou stanovena kritéria dobré práce, pomocný bodový systém slouží k hodnocení výkonu práce nad povinný rámec a je základem při přidělování osobních příplatků. Mezi jejich výši u jednotlivých učitelů jsou poměrně malé rozdíly, proto nelze odpovědně posoudit, do jaké míry se promítají výsledky kontrolní činnosti do hodnocení práce jednotlivých pracovníků.

Žáci jsou hodnoceni v souladu s platnou legislativní normou. Využíván je běžný způsob klasifikace. Poměrně mírné hodnocení je patrné v oblasti chování (především za neomluvené hodiny). Pro hodnocení není stanovena žádná vnitřní norma, jednotlivé případy jsou řešeny přísně individuálně a jsou zvažovány veškeré známé okolnosti. Při výuce nebylo využíváno sebehodnocení (málo se s dětmi hovoří o tom, čeho by měly dosáhnout a jak jsou daleko, jaké mají obtíže a jak jim čelit).

Systém kontrol je plánován a funguje. V jednotlivých částech tohoto systému by bylo vhodné dopracovat některá kritéria pro hodnocení (žáků i učitelů). Vyvozování závěrů z kontrolní činnosti není vždy důsledné (často vedení školy některé úkoly svých podřízených přejímá a plní).

3.5 Informační systém školy - vnitřní a vnější

Vnitřní: nejčastější a nejrychlejší formou předávání informací je osobní jednání, kterému napomáhá i umístění ředitelny v těsném sousedství sborovny. Pro aktuální informace je ve sborovně nástěnka, jejíž sledování ukládá vnitřní řád. Důležité a závazné informace jsou pak předmětem jednání pedagogických rad i provozních porad, pravidelně pořizované zápisy jsou podrobné.

Vnější: na základě negativních zkušeností s malou účastí rodičů na třídních schůzkách od nich vedení školy upustilo. Ke komunikaci s rodiči používá škola výhradně osobního a individuálního jednání, na které je kladen velký důraz. Pokud rodiče nereagují na první běžné pozvání, jsou zváni úřední cestou formou doporučených dopisů. Občas jsou realizovány také návštěvy v rodinách. Vzhledem ke specifické škole systém osobního jednání vyhovuje nejvíce a komunikace s rodiči se zřetelně zlepšila.

V letošním roce se zlepšila i spolupráce s místním oddělením Policie ČR i orgány sociální péče. Rychlá vzájemná komunikace pomáhá operativně řešit jednotlivé případy. Komunikace se zřizovatelem je bezproblémová.

Tok informací má jasná pravidla, důležité informace se učitelé i žáci dovídají včas. Škola si našla způsob komunikace s rodiči a zajistila tak jejich včasnou informovanost. Komunikace s ostatními partnery má stále se zlepšující tendenci.

3.6 Vedení povinné dokumentace

- **informační výpis ze sítě škol** (bez č. j.) ze dne 1. 9. 1998, kterým se mění předcházející zařazení do sítě škol č. j. 11/ZOZ/96-KH ze dne 15. 5. 1996 není v souladu s údaji uvedenými na razítku školy. Zvláštní škole byl MŠMT ČR obnoven čestný název ZvŠ J. A. Komenského, informační výpis čestný název neobsahuje. V žádosti o zařazení školy do sítě ze dne 25. 1. 1996 je uveden název kompletní. Ředitelka požádala 9. 11. 1998 o změnu názvu školy.
- **třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy** jsou vedeny na předepsaných tiskopisech. Drobné administrativní nedostatky byly na místě projednány.
- **evidence žáků školy** je vedena pomocí počítače a obsahuje všechny potřebné údaje. Informace o žácích jsou uvedeny i v katalogových listech a v třídních výkazech.
- **řád školy** - obsahuje ustanovení o chování žáka, o docházce do školy, o zacházení s majetkem školy, s učebnicemi a školními potřebami, jsou v něm rozpracována některá ustanovení Úmluvy o právech dítěte s přihlédnutím k prevenci netolerantního a xenofobního jednání a chování vůči rómským dětem, chybí v něm ustanovení předepsaná Pokynem MŠMT ČR čj. 16 227/96-22 k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních (zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy a sankce za jeho porušování).
- **zápisy z pedagogických rad** jsou vedeny (pět pedagogických rad ročně), projednány byly povinné dokumenty (Pracovní řád pro učitele a ostatní pedagogické pracovníky, výroční zpráva), průběžně jsou učitelé seznamováni s metodickými pokyny, s novou legislativou, informacemi z porad ředitelů škol se ŠÚ; pracovníci podepisují zápis s usnesením pedagogické rady, stanovené úkoly jsou adresné (termíny, odpovědnost).
- **o přijetí do přípravné třídy** byli rodiče informováni dopisem, jehož kopie není založena, ale je zaevidován v podacím deníku.
- **osobní dokumentace žáků s postižením** (všichni žáci školy) je součástí osobních spisů žáků. Před případným zneužitím jsou tyto materiály zabezpečeny.
- **knihy úrazů** je funkčně vedena na tiskopisu SEVT bez závad.
- **hospodářská dokumentace** je vedena v souladu s pokyny zřizovatele (viz bod 3.8).

- **personální dokumentace** - úplná personální dokumentace je vedena u zaměstnavatele (ŠÚ Kutná Hora), ve škole jsou uloženy kopie pracovní smlouvy a poslední platový výměr, návrhy na nenárokové složky platu, dokumentace souhlasí se skutečnou personální strukturou školy.
- **protokoly a záznamy o provedených kontrolách** - ředitelka školy má platný doklad o proškolení v oblasti BOZP. Požární řád i směrnice jsou vyvěšeny na chodbách školy. Všechny kontroly dle ČSN jsou prováděny smluvně, záznamy jsou k dispozici v dokumentaci školy.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s § 38a zákona č. 238/1996 Sb. Drobné administrativní nedostatky, byly projednány s ředitelkou školy a odstraněny v době konání inspekce. Úroveň vedení povinné dokumentace je hodnocena jako nadprůměrná.

3.7 Výroční zpráva

Vedení školy předložilo během komplexní inspekce výroční zprávu a zprávu o hospodaření za školní rok 1997/98. Obě zprávy jsou vypracovány v intencích příslušných předpisů - § 17e, odst. 2, 3, zákona č. 139/1995 Sb. Má popisný charakter, neobsahuje rozbor obtížné situace týkající se velkého množství zameškaných hodin. V části *hodnocení práce školy* není zřejmé, jak bude v budoucnu tato situace řešena.

Výroční zpráva má z hlediska obsahu a formy dobrou úroveň, její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Byla projednána s pracovníky školy, zaslána zřizovateli. Vzhledem k dalšímu využití má parciální nedostatky.

3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Zřizovatel, Školský úřad v Kutné Hoře, poskytl škole finanční rozpočet, který zajišťuje pokrytí všech provozních nákladů, vyplácení i nenárokových složek mezd a nákup základních pomůcek v hodnotě 200,- Kč pro každého žáka školy. Pro výuku disponuje dostatečným množstvím učebnic. Nákupy učebnic jsou prováděny uváženě. Rozpočet dále umožňuje zabezpečení výuky základním výtvarným a pracovním materiálem. Výše přidělených finančních prostředků též umožňuje postupné dovybavování tříd nábytkem a rozšiřování a obnovu sortimentu školních pomůcek. Pořizované pomůcky vždy odpovídají výchovným a vzdělávacím úkolům, jejich sortiment je široký.

Majetek školy je evidován na skladových kartách dle pokynů zřizovatele, jeho inventarizace probíhá periodicky k 31. 10 - HIM a paliva, ceniny atd. k 31. 12. Místní inventarizační seznamy jsou vedeny, odpisy jsou prováděny pravidelně. Čerpání provozní zálohy je pravidelně vedeno v pokladním deníku.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu umožňují realizovat zvolený vzdělávací program ve velmi dobrých podmínkách. Tyto prostředky využívá škola cíleně pro stálé zlepšování prostředí a podmínek výuky. Neefektivní čerpání finančních prostředků nebylo zjištěno.

4. PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků

Škola je umístěna v budově, která je v majetku města. Ve vztahu k počtu žáků a ke vzdělávacímu programu má odpovídající prostorové podmínky (kmenové třídy a další potřebné prostory - tělocvičnu, hřiště, dílny, cvičnou kuchyň). Třídy jsou velké, světlé, velice pěkně upravené (záclony, nástěnky s výtvarnými pracemi dětí, vhodné pomůcky). Postupně jsou vybavovány novým žákovským nábytkem. Ve škole je zřízena knihovna, která je pravidelně doplňována o nové tituly. Zároveň slouží i jako audioučebna. Učiteli a žáky je využívána.

Fond učebnic a učebních textů je dostatečně široký, aktualizovaný a odpovídá vzdělávacímu programu školy. Učební pomůcky jsou zastoupeny v míře odpovídající požadavkům a výukovým potřebám školy. Jsou pravidelně využívány a udržovány v pořádku. Pedagogové zhotovují i vlastní učební pomůcky. Didaktická technika je funkční, není zastaralá.

V současné době probíhá postupná rekonstrukce školní budovy (oprava střechy, nová venkovní omítka). Bezbariérový vstup pro vozíčkáře nebyl uskutečněn. Do budoucna se s jeho realizací však počítá i spolu s vybudováním WC pro tělesně postižené.

Prostory školy a vybavenost jsou funkční a kvalitní, odpovídají vzdělávacímu programu. Pomůcky a učebnice jsou ve výuce používány, jsou inovovány a učitelé vytvářejí i vlastní pomůcky.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školy

Ustanovení režimu a řádu školy pamatuje na ochranu zdraví žáků. O bezpečnosti jsou žáci poučeni vždy na začátku školního roku, dokladem jsou zápisy v třídní knihách. Při účasti na jednotlivých akcích mimo školu jsou žáci aktuálně znovu poučeni a upozorněni na konkrétní nebezpečí. Pracovní místa žáků jsou vybavena novými pracovními stolky a židlemi, které odpovídají antropometrickým požadavkům. Uspořádání pracovních míst (půlkruhy, řady atd.) ve třídách se různí dle přístupu učitele k výuce a potřebám žáků. Ostatní nábytek je již téměř nahrazen novým, odpovídajícím. Děti pobývají nejen ve vkusném a příjemném, ale hlavně v podnětném prostředí. Chodby jsou mimo běžnou výzdobu vyzdobeny pracemi dětí. Ve všech prostorách školy je udržována čistota a pořádek.

Děti se mohou stravovat ve školní jídelně blízké základní školy. Tuto možnost využívá jen malá část dětí. O kulturní průběh a upevňování základních společenských a stravovacích návyků dbají učitelé zejména ve třídách prvního stupně. O možnosti zajištění podmínek funkčního pitného režimu v současné době škola jedná s dodavatelskou firmou. Mimo doneseného pití jinou nabídku děti prozatím nemají. V přípravném ročníku připravuje pití učitelka. Zde je dodržování pitného režimu součástí výchovného plánu.

Délka přestávek je dodržována, pro volný pohyb dětí jsou hlavní chodby využívány pouze o hlavní přestávce. Při hospitační činnosti bylo zjištěno, že do výuky jsou zařazovány relaxační chvíle, program hodiny byl přizpůsobován aktuálnímu stavu pozornosti dětí spíše

o jediné. Rozvrhy hodin, až na výjimky, odpovídají psychohygienickým pravidlům. Výjimky jsou učiněny v zařazení tělesné výchovy na druhou vyučovací hodinu (jedna tělocvična), kdy z provozních důvodů jinak nelze.

Škola má ve vztahu k počtu žáků a vzdělávacímu programu školy odpovídající prostory (tělocvična, hřiště, dílny), které umožňují dodržování základních psychohygienických podmínek výuky. Rezervy jsou ještě v zajištění funkčního pitného režimu, vedení k aktivnímu využití přestávek - všeobecně a v zařazování pravidelných relaxačních chvil.

4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování (činnost pedagogických pracovníků). Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích

Školní inspektoři vykonali celkem 33 kontrolní hospitace ve 13 předmětech ZvŠ, v pomocné třídě, ve školní družině a v přípravném ročníku.

Při hodnocení kvality vyučovacích hodin vycházeli ze sedmistupňové škály:

Stupeň	Legenda	Poznámky, doplňky, upřesnění
1	Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
2	Nadprůměrný	<i>Výrazná převaha pozitiv</i>
3	Spíše nadprůměrný	<i>Dílčí pozitiva nad běžnou úroveň</i>
4	Průměrný - běžná úroveň	<i>Pozitiva a negativa zhruba v rovnováze</i>
5	Spíše podprůměrný	<i>Citelná slabá místa, nutná zvýšená pozornost</i>
6	Podprůměrný	<i>Výrazně nevyhovující, silné nedostatky</i>
7	Naprosto nevyhovující	<i>Nutné okamžité řešení</i>

Zjištěná pozitiva v práci učitelů:

- pracovali podle písemně zpracovaných plánů a učivo odpovídalo osnovám ZvŠ a PŠ;
- na vyučovací hodiny se převážně připravili a používali vhodné učební pomůcky, které pomáhaly zvýšit názornost výuky;
- ve většině případů volili přiměřené metody a formy výuky, někteří se snažili individualizovat výuku, diferencovat uvnitř třídy, vycházet z úspěšnosti jednotlivých žáků;
- měli většinou snahu žáky co nejvíce a vhodně motivovat pro práci a dařilo se jim to;
- směřovali žáky ke zvládnutí vědomostí a dovedností na úrovni potřebné pro praxi;
- byli vstřícní k problémům dětí, snažili se jim pomoci;
- často používali metodu kladného hodnocení.

Zjištěná negativa:

- v některých případech se ve snaze co možná nejvíce zjednodušit učivo dopouštěli drobných terminologických a odborných nepřesností;
- sporadicky využívali některé efektivní metody práce, didaktickou techniku;
- někteří tolerovali projevy nekázně a nepořádnosti (chybějící učebnice, negativistický postoj k některým činnostem);
- dávali častěji přednost frontální výuce a demonstracím před vlastní prací žáků a manipulací žáků s učebními pomůckami;
- v některých případech chybělo celkové shrnutí učiva, zhodnocení práce dětí;
- v ojedinělých případech nedodržení základních psychohygienických zásad výuky, kladení nepřiměřených požadavků na žáky, podceňování pravidel dodržování bezpečnosti.

Z celkového počtu hospitovaných hodin jich bylo hodnoceno pět jako vynikajících, pět jako nadprůměrných, šest bylo spíše nadprůměrných, 14 mělo hodnocení průměrné, dvě spíše podprůměrné a jedna hodina byla podprůměrná.

4.4 Hodnocení školy z hlediska úrovně výsledků učení - činnosti žáků

Při provedených hospitacích byli žáci sledováni z hlediska jejich činností a výsledků. Úroveň výsledků učení byla velmi rozdílná podle schopností jednotlivých žáků, závisela na míře jejich postižení. V některých předmětech vykazovali i překvapivé výsledky. Například v matematice dobré zvládnání i náročnějších slovních úloh, dobrou úroveň znalosti násobilky, algoritmů, písemného násobení a dělení dvojciferným číslem apod. Velmi dobré znalosti měli někteří žáci i v českém jazyce, dokázali pracovat s chybou.

Rádi pracovali se skutečnými předměty a s učebními pomůckami, pokud dostali příležitost.

Aktivita dětí výrazně závisela na úrovni vedení hodin jednotlivými vyučujícími. Většinou dobře spolupracovali nebo alespoň měli snahu vyhovět. Při hodinách byli převážně ukázněni. Zaznamenáno bylo despektivní chování spíše mezi dětmi z romských rodin (verbální napadání, zesměšňování se).

Žáci devátých ročníků jsou úspěšní při přijímacích řízeních do odborných učilišť, ne všichni však mají o učební obory zájem.

Ze sledovaných hodin lze konstatovat, že vědomosti, dovednosti a návyky mají s přihlédnutím k individuálním zvláštnostem žáků odpovídající úroveň.

4.5 Hodnocení školy z hlediska rozvoje osobnosti žáků, utváření všeobecné kulturnosti, osobních kompetencí, hodnotových orientací a postojů

Život školy se řídí školním řádem, který vytváří podmínky pro dobrý vztah mezi učiteli žáky a mezi žáky navzájem. Pedagogové se snažili poskytovat žákům radu a pomoc. Tato snaha byla inspekcí zaznamenána. Součástí téměř všech sledovaných vyučovacích hodin bylo

vedení dětí k nácvičku a upevnění základních hygienických i společenských návyků. Ve většině případů byli učitelé důslední. K návštěvě se děti chovaly slušně, vždy pozdravily, při navázání kontaktu dodržovaly společenská pravidla. Chování a jednání žáků ve škole, s výjimkou záškoláctví, bylo běžné, neprojevovaly se např. sklony k poškozování školního majetku a vybavení. Sociální klima je vyrovnané, příznivá atmosféra pozitivně ovlivňuje celkovou práci zařízení. Kredit a pověst školy na veřejnosti jsou velmi dobré.

Velkým problémem je neustálé řešení neomluvené i omluvené absence zejména u romských žáků, která dosahuje vysokých počtů hodin. Tato situace pokračuje, je dlouhodobá, obtížně řešitelná. Ve školním roce 1997/98 se pedagogický sbor potýkal se špatnou docházkou dětí především z Ovčár a Neškaredic. S neomluvenými hodinami byl pravidelně seznamován referát sociálních věcí, oddělení péče o děti a mládež, policie, samozřejmě rodiče byli pravidelně upozorňováni. Vedení školy navštívilo několikrát rodiny v Ovčárech (13 dětí), kde byla situace nejtěživější. Zde rodiče přestali posílat děti do školy již od měsíce května, neboť jim byla přerušena dodávka vody a elektřiny. Nebyl to však jediný důvod, většina dětí nechodila do školy už před tím. Omluvenky typu, že nejsou peníze na autobus, že děti nemají boty a pod, jsou běžné. Rodiče byli OÚ referátem sociálních věcí za zanedbávání péče o své děti pokutováni. Domluvy rodičům se většinou míjejí účinkem. Je zřejmý negativní, v lepším případě lhostejný postoj rodiny ke škole. Rodiče tak nesplňují svoji základní povinnost posílat děti řádně do školy.

Škola realizuje minimální preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek a v oblasti sociální prevence.

Ve škole funguje spolupráce s iniciativou ROI, se školou spolupracuje i romská asistentka.

Školní řád, až na uvedenou výjimku, obsahuje předepsaná ustanovení. Vzájemné vztahy jsou dány povinnostmi i právy žáků a pracovníků. Negativní chování je řešeno prostřednictvím řádu školy. Žákům jsou nabízeny aktivity pro individuální rozvoj v omezené míře (v rámci výuky a ŠD).

4.6 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovným poradenstvím byla k 1. 9. 1998 pověřena učitelka s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí a s několikaletou praxí v pedagogicko-psychologické poradně, která však dosud nesplňuje podmínku absolvování kvalifikačního studia. Rámcové úkoly jí interním pokynem stanovila ředitelka školy v souladu s vyhláškou o výchovném poradenství následovně: poradenská služba pro pedagogické pracovníky, depistáž výukových a výchovných obtíží, poradenství pro rodiče a žáky v oblasti volby povolání, spolupráce s poradnami a centry pro terapii a reedukaci výchovně vzdělávacích problémů, primární prevence v oblastech sociální prevence a prevence kriminality. V současné době prozatím plní některé úkoly poradenství ještě zástupkyně ředitelky, která tuto funkci předtím vykonávala. Výchovné poradkyni pomáhá, snaží se jí předávat své zkušenosti.

Škola má svého preventistu pro oblast protidrogovou. Jeho hlavním úkolem bylo letos zpracování minimálního protidrogového programu, příprava podmínek pro jeho nastartování a dohled nad jeho realizací.

Rozsah výchovného poradenství je v souladu s legislativou. Aktivní činnost je v současnosti orientována především na vycházející žáky. Určité úkoly výchovného poradenství dosud plní zástupkyně ředitelky. Vzhledem k tomu, že je výchovný poradce ve funkci krátkou dobu, nelze jeho práci zodpovědně zhodnotit. Základní úkoly výchovného poradenství jsou plněny na dobré úrovni.

4.7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy

Vyčerpávající seznam dalších aktivit školy je uveden ve výroční zprávě. Četnost i spektrum se odvíjí od specifických podmínek školy.

Mimoškolní aktivity podporují v první řadě pohybové dovednosti dětí, jsou směřovány na oblast, kde děti mohou být úspěšné a snaží se podpořit celkový rozhled dítěte. Nabídka dalších aktivit se jeví jako průměrná.

4.8 Hodnocení činnosti školských zařízení, která jsou součástí školy

Součástí školy je školní družina. Ke dni inspekce bylo v jednom oddělení evidováno 18 žáků. Provozní doba je dělená - 6:30 - 8:00 hod. a 10:45, resp. 11:45 - 14:45 hodin. V pondělí, kdy žáci nemají odpolední výuku, družinový provoz není. Do ŠD jsou odděleně zapsáni žáci navštěvující ranní provoz a ti, kteří dochází po vyučování. To znamená, že je složení skupiny co do počtu žáků, různé. Jestliže počet přítomných dětí překročí maximální povolený počet, je bezpečnost nad žáky zajišťována posílením dozoru z řad pedagogů (viz organizační řád ŠD). Služeb školní družiny využívají převážně dojíždějící žáci. Výchovnou činnost zajišťuje jedna vychovatelka s dlouholetými zkušenostmi ve školství.

Z provedené hospitace a z kontroly předepsané dokumentace je zřejmé, že organizace výchovné činnosti i vedená dokumentace odpovídají požadavkům vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech. Činnost školní družiny je zaměřena na přípravu na vyučování, na relaxační, tělovýchovnou, pracovní a estetickou činnost.

Prostorové podmínky, estetická úroveň, materiální vybavení a úroveň výchovné činnosti školní družiny jsou na velmi dobré úrovni.

5. ZÁVĚRY

5.1 Závěry inspekce

Zvláštní škola naplňuje literu Školského zákona č. 29/1984 Sb., ve znění pozdějších předpisů a poskytuje vzdělání požadované legislativními normami, zejména vyhláškou č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách s tím, že v rámci výše uvedených norem propracovává další koncepci speciálního výchovně vzdělávacího zařízení.

Jednotlivá zjištění:

- koncepční záměry stanoveny jsou, plánování jim odpovídá obsahem i rozsahem, řízení školy je do jisté míry rutinní;
- kontrola toho, jak jsou využívány přeodegované kompetence a plnění úkolů jednotlivými pracovníky by měla být důslednější a měla by mít výraznější zpětnovazební účinek;
- nejsou zavedeny zájmové kroužky ani nepovinné předměty;
- personální podmínky jsou nadprůměrné;
- výrazně podporující je postoj vedení školy k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků;
- porušení legislativních norem - nedodržení učebního plánu pro střední a pracovní stupeň pomocné školy;
- snaha o zlepšování vnějších a vnitřních podmínek vzdělávání.

5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školy:

- zapracovat do řádu školy metodický pokyn k problematice drog;
- studium výchovného poradenství (do dvou let);
- inovace do řídicího systému (jasná hodnotící kritéria, vlastní tvorba evaluačních nástrojů, diagnostická úloha kontroly a hodnocení);
- důslednost ve vyvozování závěrů z kontrolní činnosti;
- v přípravné třídě, pokud zůstane nadále součástí školy, zajistit odpovídající prostorové podmínky, zajistit po stránce metodické, uvést do souladu s údaji uvedenými v zařazovací listině;
- nabídnout dětem možnost zapojit se v rámci školy do zájmových kroužků, nepovinných předmětů;
- přestávky využívat k relaxaci dětí, v nižších ročnících zařazovat relaxační prvky i během výuky;
- zajistit pitný režim v návaznosti na správné stravovací návyky;
- odstranit legislativní nedostatky.

Pro práci ČŠI vytvořila škola optimální podmínky.

